

viktigere enn plikten overfor kjøpesenteret, skriver Jan Grue.

n om Amerika

SAMFUNNSBORGER: Obamas politiske grunnholdning virker rett og slett beundringsverdig, som illustrert ved hans formulering om «the price and promise of citizenship», skriver Jan Grue.

FOTO: REUTERS/SCANPIX

Det er nesten ikke til å tro – amerikanerne ble snakket til som om de var i stand til å ta ansvar for egne beslutninger. (Jo da, jeg er en smule ambivalent overfor de mulige konsekvensene.) Innsettelsestalen av 2009 var en oppfordring til innsats for fellesskapet, en oppfordring som akkurat her i Berkeley ble forespeilet av at presidenten for studentparlamentet holdt sin egen lille appell, der hun oppfordret til noen flere timers frivillig innsats i uken fra tilhørerne her ute. Oppfordringen ble møtt med spredt, litt flau latter, men jeg tviler ikke på at den ble tatt på alvor av ganske mange.

Dette er noe ganske annet enn oppfordringen fra den avgåtte (hurra!) presidenten om å shoppe mot terrorisme. At den ytterst konservative pastor Rick Warrens bemerkninger om at Martin Luther King og de andre borgerrettighetsledere i dag *are shouting in Heaven* ble teksten som *are shopping in Heaven* velger jeg derfor å ta som et avsluttende lite spark bak til W.

Det har blitt sagt og skrevet mye om den stadig økende påvirkningen fra markedsføring og markedsundersøkelser på det politiske feltet. Av alle de mange anklagene som kan rettes mot Bill Clinton og Tony Blair er den med de

med et stort forbehold inntil vi ser hvordan han vil te seg utenrikspolitisk, i Midtøsten og annetsteds.

Den politiske grunnholdningen hans virker rett og slett beundringsverdig, på samme måte som John F. Kennedys grunnholdning (uten å glemme hans mange andre mangler) var beundringsverdig: *Ask not what your country can do for you – ask what you can do for your country.*

Hva er da Obamas soundbite?

Finnes det en enkeltsetning som vil bli stående fra denne talen? Det er selvfølgelig umulig å si før det har gått noen år, men foreløpig kan man jo feste seg ved *the price and promise of citizenship*. Ikke en formulering som står helt på egenhånd, men tatt i sammenheng, som avslutning på avsnittet som handler om å gi seg inn på et større prosjekt og å kjenne pliktfølelse, fungerer den fint. Jo, jeg kjøper den. (For å gi markedsmetaforen et siste farvel.)

Det skal sies at slike taler kan bli overdrevent alvorlige begivenheter, og ikke bare fordi tanken på at et helst-ikke-så-veldig-definert noe kunne inntreffe, at noe kunne skje med presidenten før han hadde rukket å bli tatt i ed (JFK og MLK igjen), nok befant seg langt fremme i de fleste

«Slike taler kan bli overdrevent alvorlige begivenheter»

største systemiske konsekvensene at de begge trakk sine respektive partier inn mot sentrum for å «komme velgerne i møte», hvilket vil si at de tilpasset partiprogrammene til det den til enhver tid gjeldende telefonundersøkelsen fortalte dem at folk ønsket seg der og da. (En forbilledlig beskrivelse av denne prosessen finnes i Adam Curtis' dokumentarfilm «The Century of the Self».)

Man skal, med Lakoffs metaforer i mente, lete lenge etter et så godt eksempel på infantiliseringen av velgermassene. Det er derfor Obamas oppfordring om å bli voksne, for pokker, klinger så godt i mine ører. De konkrete målene han presenterer er i all hovedsak etterstrebbelsesverdige – mer grønn energi, bedre skoler, et helsevesen som fungerer –

tilhørernes bevissthet. Derfor var det ganske fint da den litt irriterende fyren foran meg tok av seg skoen og truet med å kaste den mot storskjermen så snart Bush dukket opp. Derfor var det fint å høre Aretha Franklin synge like etter at Rick Warren, hadde lirt av seg sine bemerkninger. Derfor var det veldig, veldig fint å plutselig komme på at når det snakkes om *duty* i «The West Wing» er det ofte med referanse til Gilbert og Sullivans operetter «The Pirates of Penzance» og «H.M.S. Pinafore».

Slik er det i USA for øyeblikket – referansene flyr fritt, og ikke alltid i like verdige retninger. Men det var en fin tale. Vi ønsker den nye presidenten lykke til med å holde pliktfølelsen varm.

Jan Grue